

פרשת חקת

מאת: זילברמן ראובן
reuven49@walla.co.il

הפרשה מכילה סיפורים ואלמנטים מיוחדים המכילים עומק ומחשבה.

- פרה אדומה ומי נידה.
- משה ואהרן "דמויות אנושיות"
- מי מריבה.
- שרף - נחש נחושת.
- אי מעבר בני ישראל בארץ אדום.

בפרשת חקת תשאלנה שאלות וגם ינתנו תשובות.

- מדוע אלעזר הכהן מבצע את שחיטת פרה אדומה ולא אהרן.
- מדוע מוזכרת בחטף מותה של מרים לאחר חוקת פרה אדומה.
- מדוע ה' מצווה את משה לקחת את המטה. כאשר היעד הוא לדבר לסלע.
- האם בגלל חטא מי מריבה בלבד קיבלו משה ואהרן עונש יש להם חטאים נסתרים.
- מה מסתתר מאחורי הרעיון של נחש נחושת.

פרה אדומה מול עגל הזהב

כפי שכתבתי במאמרים קודמים בנושא " **נַעֲשֵׂה אֲדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוֹתָנוּ** ". אלוהים מראה לנו באופן עקבי וסיסתמטי. את גדלותו לעומת קטנותנו. צלמנו=צל מנו צל שלי צל הוא גשמי אלוהים הוא רוני.

בכל פרשה או חיבור מס' פרשות או פרשות קודמות. אנו מקבלים נושא.

הנושא תמיד יהיה משהוא מקשר בין המערכת האלוקית הגבוהה רוחני לבין האדם האפסי הקטן הגשמי. תמיד גדול מול קטן. זאת ע"י דוגמאות של אנשים, דמויות, סיפורים תכונות אסטרטגיה, תכנון ועוד הרבה דוגמאות.

בפרשה מסופר על **חקת תורה** מאלוהים " **וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֵל - מֹשֶׁה וְאֵל - אַהֲרֹן לֵאמֹר. זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר - צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֵל - בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין - בָּהּ מוֹם, אֲשֶׁר לֹא - עָלָה עָלֶיהָ, עַל "**

פרה אדומה היא פרה שצבע שערות חום אדמדם ומשתמשים בה לטיהור אנשים שנטמאו ב **טומאת מת**, לאחר תהליך המתואר בפרשה, הכולל בין היתר: שחיטתה, שריפתה, עירוב אפרה עם מים, מי - נידה והזאה מהמים על ידי **כהן** על **הטמא** שנהפך בסיום התהליך ל טהור.

כלומר הרעיון רוחני של טיהור חטא. ציווי אלוהי.

ממול פרה אדומה נציב את **מעשה העגל הזהב** שמות לב.

ויקחה העם על - אהרן, ויאמרו אליו קום עשה - לנו אלהים אשר ילכו לפנינו -- כי - זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים, לא ידענו מה - היתה לו. ויאמר אליהם, אהרן, פרוקו **נזמי הזהב**, אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם; והביאו, אלי. ויתפרקו, כל - העם, את -

נזמי הזהב, אשר באזניהם; ויביאו, אל -אהרן. ויקח מנדם, ויצר אתו בחרט, ויעשהו, עגל מסכה; ויאמרו -- אלה אלהיך ישראל, אשר העלנו מארץ מצרים. וירא אהרן, ויבן מזבח לפניו; ויקרא אהרן ויאמר, חג ליהוה מחר. ....

ויקח את - העגל אשר עשו, וישרף באש, ויטחון, עד אשר - דק; ויזר על - פני המים, וישק את - בני ישראל. ויאמר משה אל - אהרן, מה - עשה לך העם הזה: כי - הבאת עלי, חטאה גדלה. ויאמר אהרן, אל - יחר אף אדני; אתה ידעת את - העם, כי ברע הוא. ויאמרו לי -- עשה - לנו אלהים, אשר ילכו לפנינו: כי - זה משה האיש, אשר העלנו מארץ מצרים -- לא ידענו, מה - היתה לו. ויאמר

להם למי **זהב**, התפרקו ויתנו - לי; ואשלכהו באש, ויצא העגל הזה. השוואה:

- **עגל הזהב** הוא **גשמי**. עשוי זהב צבע אדמדם בדמות פרה. חטאה גדולה. משה שורף את עגל הזהב טוחן דק ומפזר על פני המים.
- **פרה אדומה** התוצאה **רוחנית** טיהור חטאים. צבע אדמדם. שחיטתה, שריפתה, עירוב אפרה עם מים, מי - נידה והזאה מהמים על ידי **כהן** על הטמא.

בשני המקרים: אהרון **גשמי** נושא דבריו של משה " ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי - ידעתי, כי - **דבר דבר הוא**; וגם הנה - הוא יצא לקראתך, ויראך ושםח בלבו. ודברת אליו, ושמת את - הדברים בפיו; ואנכי, **אֵהִיהָ עִם - פִּיךָ וְעִם - פִּיהוּ**, והוריתי אתכם, את אשר תעשון. "

רואים השוואה עגל זהב גשמי מול פרה אדומה רוחני.

מי מריבה

" ולא - הנה מים, לעדה; ויקהלו, על - משה ועל - אהרן. וירב העם, עם - משה; ויאמרו לאמר, ולו גוענו בגוע אחינו לפני הנה. ולמה הבאתם את - קהל הנה, אל - המדבר הזה, למות שם, אנחנו ובעירנו. ולמה העליתנו, ממצרים, להביא אתנו, אל - המקום הרע הזה: לא מקום זרע, ותאנה וגפן ורמון, ומים אין, לשתיית. ויבא משה ואהרן מפני הקהל, אל - פתח אהל מועד, ויפלו, על - פניהם; וירא כבוד - הנה, אליהם. "

בתכנון האלוהי אלוהים מראה למשה ואהרן באופן אישי שהם בני אנוש עם תכונות אנושיות. במי מריבה נשאלות השאלות: בדיבור אל הסלע לא היה צורך במטה!!

- משה צריך לדבר לסלע. מדוע ביקש אלוהים ממשה לקחת את המטה לפני דיבורו אל הסלע.
- מה היה קורה אלו משה לא היה מקבל הוראה מאלוהים לקחת את המטה???

" קח את - המטה, והקהל את - העדה אתה ואהרן אחיד, **ודברתם אל - הסלע לעיניהם**, ונתן מימיו; והוצאת להם מים מן - הסלע, והשקית את - העדה ואת - בעירם. "

תשובות אפשריות.

- אלוהים מבקש ממשה לקחת את המטה על מנת לגרום להטעיה בחשיבה!!

- אלו אלוהים לא היה מבקש ממשה לקחת את המטה שאין לו תפקיד, לא היה קורה החטא.

אלוהים מסית את מחשבות משה על ידי כך שאומר למשה קח את המטה כדי לכול לתת משמעות למטה כאשר בפועל למטה אין תפקיד לפי פקודות אלוהים שביקש ממשה לדבר לסלע.

ויקח משה את - המטה, מלפני הנה, כאשר, צוהו. ויקהלו משה ואהרן, את - הקהל -- אל - פני הסלע; ויאמר להם, שמעו - נא המרים -- המן - הסלע הזה, נוציא לכם מים. ויגרם משה את - ידו, ויך את - הסלע במטהו -- פעמים; ויצאו מים רבים, ותשת העדה ובעירם.

ויאמר הנה, אל - משה ואל - אהרן, יען לא - האמנתם בי, להקדישני לעיני בני ישראל -- לכן, לא תביאו את - הקהל הזה, אל - הארץ, אשר - נתתי להם.

בפרשת קורח אלוהים מראה לעם על ידי מבחן התוצאה שמשה מורס מעל עם הוא נבחר ה'.

בפרשת חקת במדבר יט אלוהים מתכנן ומוכיח למשה ואהרן שאמנם הוא מורמים מעם.

אבל מבחינת אלוהים משה ואהרן גם אנושיים עם תכונות של בני אדם והם לא חסינים מפני שגיאות טעויות וחטאים. בשתי הפרשות עומד הרעיון של:

" הכל צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נידון והכל לפי **רוב המעשה**. " משנה אבות פרק ג' אומר רבי עקיבא. דוד המלך מבחין במבחן התוצאה וכותב

בתהילים פא "אבחנהך על-מי **מריבה** סלה. ט שמע עמי, ואעידה בך; ישראל,אם-תשמע-לי. י לא-יהיה בך, אל זר;"

שתי הפרשות תוכנו על ידי אלוהים ברצף להוכיח התכונות האנושיות של משה ואהרן.

לכן הם נענשים בחומרה. אהרון ימות בפרשת חקת ואילו משה עונשו שלא יכנס לארץ ישראל.

שרף - נחש נחושת

לאחר שמשה לא ביצע את ההוראה שאלוהים ביקש ממנו שידבר לסלע.

אלוהים מראה למשה. בסגנון הדיבור שלי. ציטטה מדברי הכותב

" אתה לא ביצעת מה שביקשתי ממך, לדבר לסלע ועשית פעולה בניגוד לדברי ואני הייתי תלוי בך. אני הולך להראות לך פלאות מעבר לדיבור ואני לא תלוי בך. "

" ויתקצר נפש - העם, בדרך. וידבר העם, באלהים ובמשה, למה העליתנו ממצרים, למות במדבר: כי אין לחם, ואין מים, ונפשנו קצה, בלחם הקלקל. וישלח הנה בעם, את הנחשים השרפים, וינשכו, את - העם; וימת עם - רב, מישראל. ויבא העם אל - משה ויאמרו חטאנו, כי - **דברנו** ביהנה וברך --התפלל אל - הנה, ויסר מעלינו את - הנחש; ויתפלל משה, בעד העם. ויאמר הנה אל - משה, עשה לך שרף, ושים אותו, על - נס; והיה, כל - הנשוח, ורצה אותו, וחי. ויעש משה נחש נחושת, וישמהו על - הנס; והיה, אם - נשך הנחש את - איש -- והביט אל - נחש הנחושת, וחי.

אלוהים שולח נחשים ושרפים שנושכים את העם. בגלל דיבור כנגד אלוהים. המילה דיבור מזכירה את הדיבור שמשה היה צריך לדבר לסלע.

אלוהים מצווה את משה שרף - נחש נחושת לשים אותו על נס. וכל מי שהסתכל עליו נרפא.

אלוהים מראה ומוכיח את כוחו. משה לא ביצע את המוטל עליו לדבר לסלע וזאת מחוסר אמונה.

בנושא נחש הנחושת אלוהים מדגיש ומוכיח שלא רק דיבור יכול לבצע נס אלא גם בהסתכלות בלבד ניתן לעשות נס ולרפא אנשים

אי מעבר בני ישראל בארץ אדום

דברי חז"ל

רצה משה שעם ישראל לא יעשה את החשבון העקום והמסולף הזה, ומחמת זאת הוא הוכיחם והזכיר להם את כל מרידתם בבורא עולם מרגע שיצאו ממצרים ועד עתה, **והראה להם שכאשר שבו בתשובה - תמיד ה' נהג עימם ברחמים וסלח להם על סירחונם**. משום שבורא עולם הוא אל רחום וחנון וכולו טוב, ובכוונה תחילה ברא הבורא את "הסליחה והמחילה והתשובה", כדי לעזור לאדם לתקן את אשר פגם ועיוות - ולנקות את כל כתמיו הרוחניים, ולעזור לו להתחבר ולהתאחד עם בוראו בחזרה. אלוהים בדבריו למשה מראה להם בכל הסיפור סביב מעבר בני ישראל בעמי ארץ כנען היא לטובתם ואין להפעיל הגיון אלא חכמה. זה בבני אדום לא נתנו מעבר של בני ישראל בארצם ובני ישראל ויתרו על המעבר אינו מראה פחד רק תבונה שאדום עשו היה אחיו. אדום לא נחשב לכנעני.

אי המעבר אינו מראה שבני ישראל פוחדים.

אומר ה' אל תפחדו. אני מאחוריכם.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, אֵל-תִּירָא אֹתוֹ-- כִּי בִיָּדְךָ נִתְּתִי אֹתוֹ וְאֵת-כָּל-עַמּוֹ, וְאֵת-אֶרְצוֹ; וְעָשִׂיתָ לוֹ-- כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הַקְּמָרִי, אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן. וַיִּכּוּ אֹתוֹ וְאֵת-בְּנָיו וְאֵת-כָּל-עַמּוֹ, עַד-בְּלִתֵּי הַשָּׂאִיר-לוֹ שְׂרִיד; וַיִּירָשׁוּ, אֶת-אֶרְצוֹ. זֹאת בְּנִיגוּד בְּפִרְשֵׁת קוֹרַח אַחֲרֵי שֶׁהִמְרָגְלִים דִּיבְּרוּ עַל רַעַת הָאָרֶץ. וְאֱלֹהִים מַעֲנִישׁ אוֹתָם בְּהַלִּיכָהּ שָׁנָה בַּמִּדְבָּר. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רוֹצִים לִכְפֹּר עַל הַחֲטָא. וְלַהֲלַחַם בְּעַמְלֻקֵי הַכְּנַעֲנִי. אוֹמֵר לְהֵם מֹשֶׁה. בְּמִקְרָה זֶה אֱלֹהִים לֹא יִהְיֶה עִמָּכֶם. עַל תַּעֲלוּ. וְנִיגוּד לְהוֹרָאָה הֵם עוֹלִים וְנִיגְפִים.

פרשת קורח במדבר יד לט

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם, מְאֹד. מִן-וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר, וַיַּעֲלוּ אֶל-רֹאשׁ-הַהָר לֵאמֹר: הֲנִנּוּ, וְנַעֲלִינוּ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר יְהוָה--כִּי חֲטָאנוּ. מֵאֵל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, לָמָּה זֶה אַתֶּם עוֹבְרִים אֶת-פִּי יְהוָה; וְהוּא, לֹא תִצְלַח. **מב אל-תעלו, כי אין יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם; וְלֹא, תִנְגְּפוּ, לִפְנֵי, אִיבֵיכֶם.** מִג כִּי הֶעֱמַלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי שֵׁם לִפְנֵיכֶם, וַיִּפְלְתֶם בְּחָרֵב: כִּי-עַל-כֵּן שָׁבַתֶם מֵאַחֲרֵי יְהוָה, וְלֹא-יְהִי יְהוָה עִמָּכֶם. מִז וַיַּעֲפֹלוּ, לְעֵלוֹת אֶל-רֹאשׁ הַהָר; וַיֶּאֱרוֹן בְּרִית-יְהוָה וּמֹשֶׁה, לֹא-מָשׁוּ מִקְּרֵב הַמַּחֲנֶה. מֵה וַיִּרַד הֶעֱמַלְקִי וְהַכְּנַעֲנִי, הַיֹּשֵׁב בְּהָר הַהוּא; וַיִּכּוּם וַיִּכְתּוּם, עַד-הַחֲרָמָה.

סיכום .

כפי שכתבתי בתחילה הפרשה אנו יודעים שמשה ואהרון מורמים מעל עם והם בחירה אלוהים.

אבל כלפי אלוהים הם למעשה בני אנוש לא חסינים עם מגרעות שגיאות וחטאים.

בפרשת חקת יש סדר כרונולוגי בהתפתחות העובדות

להלן הסדר הכרונולוגי ופרשנות לכך שמשה ואהרון בני אנוש רגילים.

• פרה אדומה מובילה אותנו למעשה עגל זהב.

• עגל הזהב מוביל אותנו לאהרון שבנה את עגל הזהב.

במעשה עגל הזהב חטא אהרון את חטאו ראשון והוא **לא נענש** על כך.

• אהרון מחזיר אותנו לפרשת חקת.

• שחיטת פרה אדומה מבוצעת על ידי אלעזר בנו של אהרון. " ונתתם אתה, אל - אלעזר הכהן; והוציא אתה אֶל - מחוץ

למחנה, ושחט אתה לפְּנֵיו. וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן, מִדְּמָה -- בְּאֶצְבָּעוֹ; וְהִזָּה אֶל - נֶכַח פְּנֵי אֱהֵל - מוֹעֵד, מִדְּמָה -- שִׁבְעַת פְּעָמִים. "

רמז להחלפת תפקידים בעתיד.

• בפרשת חקת בני ישראל מתלוננים שאין מים. דבר המוביל אותנו לפרשת בהעלותך בני ישראל מתלוננים על הבשר בפני משה.

• בפרשת בהעלותך משה המיואש מבקש מאלוהים שיהרוג אותו זהו **חטאו הראשון** של משה הוא **לא נענש** על כך.

• בפרשת חקת משה ואהרון מקבלים הוראה לדבר לסלע. אלוהים מבקש ממשה שיקח את המטה (השאלה מדוע ביקש זאת).

משה במקום לדבר מכה בסלע וחוטא זה אינו החטא הראשון והפעם הוא נענש.

משה ואהרון נענשים.

אהרון נפטר קוברים אותו בהר ההר מחליפו אלעזר בנו מתבצעת החלפת תפקידים.

משה נענש בכך שלא יכנס לארץ ישראל.

• שרף - נחש נחושת אלוהים מראה למשה על יכולתו של האל . בדיבור לסלע אלוהים היה תלוי במשה בן אנוש.

אלוהים מראה למשה שהסתכלות בנחש נחושת בלבד ניתן לרפא אנשים ולכן הוא לא תלוי בו.

• בפרשה מוזכרת גם מרים שהיא גם מעמודי התווך של עם ישראל ונפטרת באותה פרשה להזכיר שהיא גם בן אנוש.

• מעבר בני ישראל בתחום עמי ארץ כנען באה להדגיש את ההבטחה שניתנה לאברהם יצחק ויעקב ועל עם ישראל לבטוח

באלוהים.

ויש לפעול בחכמה ולא בצדק בלבד.

נ. ב

נא לשים לב לקישורים של

מי - נידה (ניקוי חטא)(רוחני) מול מי - מריבה (וירב העם) (גשמי). יש לשים לב שהמילה מרים יש קשר למילה מריבה 3 אותיות

ראשונות מרי בה.

מטה מול המילה הטעיה.

נחש נחושת מול מטה הופך ל**נחש** כשמשה מתיצב מול פרעה בראשונה.

בפרשת בהעלותך יש לנו רמז שיהושע יחליף את משה.